PALVELUKESKUS 30 vuotta

SENIOREIDEN KOHTAAMISPAIKKA KIRKKONUMMELLA

Kirkkonummen palvelukeskuksen on piirtänyt arkkitehtitoimisto Veikko Voutila Keskus otettiin käyttöön syksyllä 1991.

Kun 1980 Kirkkonummi täytti 650 vuotta, kunnanvaltuusto piti juhlakokouksen 22. päivä maaliskuuta. Valtuusto päätti tuolloin perustaa juhlarahaston nuorten tukemiseksi Kirkkonummella. Sen lisäksi annettiin kunnanhallitukselle tehtäväksi ehdottaa toimenpiteitä, jotka edistäisivät ammattikoulutusta, kirjastotoimintaa sekä palvelutyyppisten asuntojen rakentamista sekä erimuotoisten palvelujen järjestämistä vanhuksille.

Uusi pääkirjasto rakennettiin kuntaan 1982, ja ammattikoulu saattoi aloittaa toimintansa 1986 vastavalmistuneessa koulurakennuksessa, mutta palvelukeskuksen rakentaminen ikäihmisille kesti odotettua kauemmin. Kesäkuussa 1987 oli päästy niin pitkälle, että kunnanhallitus saattoi käsitellä ikäihmisille tarkoitetun palvelutalon alustavat suunnitelmat. Kunnanhallitus päätti hyväksyä ehdotuksen tietyin rajoituksin. Päätettiin, että suunnitelmiin sisältynyt terapia-allas jätettiin pois, kuitenkin niin, että rakennus suunniteltaisiin siten, että on mahdollista rakentaa allas myöhemmin, jos se katsotaan tarpeelliseksi. Kunnanvaltuusto hyväksyi alustavan suunnitelman 25. kesäkuuta 1987 ja totesi, että palvelutalo kunnan toimintasuunnitelman mukaisesti rakennetaan 1989. (Kunnanvaltuusto 25.6.1987 §136)

Tekninen lautakunta hyväksyi 21. tammikuuta 1988 Arkkitehtitoimisto Veikko Voutila OY:n suunnittelemat rakennuspiirustukset. Nyt kerrosalaa oli pienennetty muun muassa jättämällä terapia-allas pois ja muuttamalla varastotilat parakkiin, joka sijaitsi tontilla, jolle palvelukeskus rakennettaisiin. Parakkia käytettäisiin sen lisäksi palvelukeskukseen liitettynä askartelutilana. Tarkennettu suunnitelma sisälsi palvelutalon 702 kerrosalaneliömetriä ja parakin 92,5 neliömetriä. Rakennuskustannusten laskettiin nousevan 8,3 miljoonaan markkaan.

Kirkkonummen Palvelukeskus tänään, syksyllä 2021. Taustalla näkyvä Palvelutalo valmistui 2004

Tontilla, jolle palvelutalo tai palvelukeskus rakennettiin, sijaitsee nk. parakki, jonka Puutalo Oy oli sodan jälkeen luovuttanut sotakorvauksena Porkkalan laivastotukikohdalle. Parakkia käytetään nykyään palvelukeskukseen liittyvänä askartelutilana.

Askartelutalo (nk. parakki)

Kunnan toimintasuunnitelmaan vuosille 1988–1992 kuului rakentaa palvelutalo. Mutta koska lääninhallitus poisti hankkeen vahvistetusta sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamissuunnitelmasta vuosille 1988–1993, päädyttiin siihen, että valtiolta ei saatu taloudellista tukea palvelutalon rakentamiselle. Sen vuoksi kunnanhallitus asetti 6.6.1988 työryhmän, jonka tehtävänä oli tutkia mahdollisuuksia kaikesta huolimatta rakentaa palvelutalo. Työryhmä sai tehtäväkseen myös ryhtyä alustaviin toimenpiteisiin perustaa säätiö, joka voisi rakennuttaa palvelutalon. Työryhmän tuli myös kirjata samanaikaisesti toimenpiteiden eteneminen, jotta säätiö voisi anoa valtionosuutta vastaavan osan rahoitusta Raha-automaattiyhdistykseltä.

Työryhmä hyväksyi 9. syyskuuta 1988 ehdotuksen säätiön ohjesäännöksi. Kunnanhallitus omalta osaltaan ehdotti 19. syyskuuta 1988, että kunnanvaltuusto perustaa *Kirkkonummen palvelukeskussäätiön ikäihmisille* ja hyväksyy säätiön Ohjesäännön. Kymmenen päivää myöhemmin valtuusto hyväksyi

kunnanhallituksen ehdotuksen ja päätti myöntää 150 000 markkaa pohjapääomaksi vastaperustetulle säätiölle.

Sääntöjen mukaan säätiön tarkoitus oli tukea vanhushuoltoa Kirkkonummella. Säätiön tulee toteuttaa tarkoitustaan ylläpitämällä Kirkkonummen kunnassa palvelutaloa, jota se vuokraa, voittoa tavoittelematta. Säätiön hallituksessa oli viisi jäsentä, jotka kunnanhallitus asetti. Ensimmäisessä hallituksessa olivat Timo Haapaniemi pj. Edvard Eriksson, Pirkko Lehtinen, Stig Häggman ja Karl-Gustav Lindström.
Hallituksen tehtävä oli rakennuttaa palvelukeskus ja järjestää rahoitus. Rakentamisen hinnan laskettiin nyt nousevan 11 miljoonaan markkaan, mistä summasta Raha-automaattiyhdistyksen avustus käsitti 4 miljoonaa markkaa. Elokuun 30. päivänä 1990 kunnanvaltuusto käsitteli ja hyväksyi Säätiön anomuksen palvelukeskusta varten, niin että kunta hyväksyy omavelkaisen takauksen kahdelle pitkäaikaislainalle yhteensä 7 miljoona markkaa, jonka summan Säätiö aikoi nostaa voidakseen rahoittaa palvelukeskuksen rakentamisen.

Lokakuun 2. päivänä 1990 allekirjoitettiin sopimus rakentaa palvelukeskus. Talon kerrosala oli 1165 neliötä, josta hyötypinta-alaa oli 794 neliötä. Rakennuksessa oli 80-paikkainen ruokasali, keittiö, jossa voitiin valmistaa aterioita sekä talon ruokailijoille että ruokaa toimitettiin myös muille asiakkaille mm. kunnan kotipalvelun kautta. Sen lisäksi talossa oli liikuntatilat, lääkärivastaanotto, pieni kirjasto, jalkahoitajan vastaanotto, pesutupa sekä sauna.

Palvelukeskuksen rakentamispäätöksen allekirjoittivat lokakuun 2. päivänä 1990 kunnanhallituksen puheenjohtaja Timo Haapaniemi (vas.) ja Kalle-Pekka Sävelkoski (oik.) päärakennuttajan, YIT-Yhtymä Oyn edustajana Kuva Satu Summanen KS

Rakennustyöt lähtivät käyntiin heti kun sopimus oli allekirjoitettu. Palvelukeskus rakennettiin korttelissa K 172 olevalle tontille Pappilanmäen rakennuskaava-alueelle, jonka Säätiö vuokrasi Kirkkonummen kunnalta. Tästä seurasi, että palvelukeskusta kutsuttiin yleisesti Pappilanmäen palvelukeskukseksi. Rakennus oli valmis elokuun 1991 lopussa ja voitiin virallisesti ottaa vastaan kuun viimeisenä päivänä. Syyskuun 23. päivänä alettiin valmistaa ruokaa työkeskukselle ja Kirkkonummen kotipalvelulle. Varsinainen toiminta talossa käynnistyi lokakuun 1. päivänä 1991.

Palvelukeskuksen tarkoitus oli palvella ikäihmisiä, erityisryhmiä ja yhdistyksiä, jotka edustavat *e*simerkiksi eläkeläisiä ja veteraaneja Kirkkonummella. Palvelukeskus tarjosi senioreille ateriapalveluita, erilaisia liikunta- ja harrastuskursseja sekä jalkahoitoa. Kotihoidon asiakkaat saattoivat myös kylpeä talon saunassa. Talossa oli myös pieni kirjasto, josta asiakkaat saattoivat lainata kirjoja ja Cd-levyjä. Yhdistykset saattoivat alusta asti käyttää ilmaiseksi talon tiloja kokouksiinsa, mitä mahdollisuutta arvostettiin kovasti. Ensimmäiset kymmenen vuotta palvelukeskuksen johtajana oli Raili Krogerus.

Palvelukeskuksen johtaja Raili Krogerus ja sosiaalijohtaja Guy Hindrén

Syyskuun 27. päivänä 1999 hyväksyttiin säätiön uudet säännöt, joissa palvelukeskus irrotettiin kuntakonsernista. Säätiön uusi nimi oli **Kirkkonummen palvelukeskussäätiö Stiftelsen för Kyrkslätts servicecentral.** Uusien sääntöjen mukaan hallituksessa oli seitsemän jäsentä. Neljä jäsentä edusti eri yhdistyksiä ja kolme jäsentä oli kunnanhallituksen valitsemia. Uudet sääntömuutokset mahdollistivat useampien yhdistysten ja järjestöjen liittymisen toimintaan ja aktiivisemman osallistumisen päätöksentekoon. Hallituksen kokoonpanoa on sen jälkeen vielä kerran muutettu, kun säätiö sai kunnan aloitteesta uudet säännöt vuonna 2016. Nyt säätiö sidottiin lähemmin Kirkkonummen kuntaan ja siitä tuli osa kuntakonsernia. Uusien sääntöjen mukaan säätiön hallitus koostuu kunnanhallituksen nimittämistä neljästä jäsenestä ja kolmesta eläkeläis- ja veteraanijärjestöjen nimittämistä jäsenistä.

Enemmän tuoleja tarvitaan

Kun lokakuun ensimmäisenä päivänä 1996 juhlittiin palvelutalon viisivuotispäivää, lähes 200 henkilöä osallistui juhlaan. Oli löydettävä yleisölle lisää tuoleja. Juhlapuheessaan säätiön hallituksen puheenjohtaja Timo Haapaniemi totesi, että synkkiä pilviä kerääntyi palvelukeskuksen taivaalle. Sosiaalilautakunta nimittäin sanoi irti vuoden 1997 alusta lähtien hallituksen kanssa tehdyn sopimuksen toimittaa ateriapalvelut kotihoidon asiakkaille.

Tästä huolimatta vallitsi juhlatunnelma ja juhlija sai vastaanottaa useita onnitteluja muun muassa yhdistyksiltä, jotka pitivät palvelukeskuksessa kokouksiaan.

Norra Kyrkslätts pensionärer onnittelivat runolla, joka kertoi heille palvelukeskuksen tuottamasta ilosta:

Parasta mitä olemme saaneet

Tänään me eläkeläiset
Kyllä iloita hiukan saamme.
Sillä talo, joka täyttää 5 vuotta.
On parata, mitä olemme saaneet
Täällä kokoontua voimme,
Me kypsän iän saavuttaneet
Voimme tavata ja syödä
Jotain hyvää
Voimme jumpata ja tanssia,
Se kyllä mukavalta kuulostaa

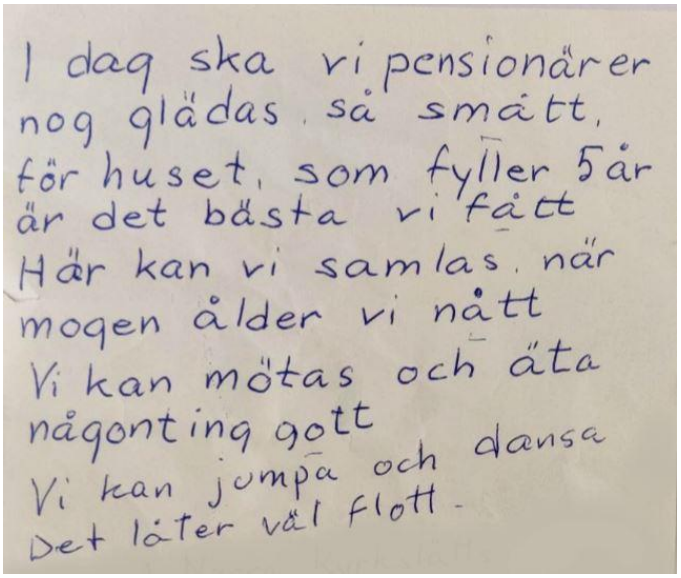
I dag ska vi pensionärer
nog glädas så smått,
för huset, som fyller 5 år
är det bästa vi fått
Här kan vi samlas, när
mogen ålder vi nått
Vi kan mötas och äta
någonting gott
Vi kan jumpa och dansa
Det låter väl flott.

Säätiön puheenjohtaja Timo Haapaniemi ja palvelukeskuksen virkaa tekevä johtaja Raija Lappalainen ottavat vastaan onnitteluja

Anna-Maija Saramäki ja Magdalena Varjonen Vols kodista onnittelevat

Kirkkonummen kuntaa 5-vuotisjuhlassa edustivat: vasemmalta sosiaalilautakunnan puheenjohtaja Raili Leidenius, Håkan Forstén, Raija Vahasalo ja kunnanjohtaja Kaj Gustafsson

Ateriapalvelut

Kun palvelukeskus aloitti toimintansa, ateriapalvelut olivat sen tärkein työmuoto. Ensimmäisenä toimintavuonna keittiössä valmistettiin runsaat 6000 (6126) ateriaa, joista noin kolmannes toimitettiin asiakkaille kotiin tai eri laitoksiin, m.m. päiväkotiin. Seuraavana vuonna aterioiden lukumäärä oli yli 37 000. Ateriapalveluiden laajuus vaihteli asiakkaille myönnettyjen määrässä, osittain saattoivat asiakkaat

vaihtaa tavarantoimittajaa. Ateriajakelu Pappilanmäen päiväkotiin lakkasi 1994 ja vuoden 1996 alusta lakkasivat toimitukset Kirkkonummen työkeskukseen. Jotta estettäisiin ateriapalveluiden väheneminen liikaa, alettiin kokeilla yleistä ruokailua tiettyinä lauantaina. Yhden aterian hinta nousi 1997 23 markasta 25 markkaan

Vuonna 1998 palvelukeskuksen keittiössä valmistettiin 27 617 ateriaa, joista 10 799 toimitettiin asiakkaille kunnallisen kotihoidon kautta. Seuraavana vuonna sosiaalilautakunta päätti kotihoidon menojen vuoksi ostaa ateriat eräältä espoolaiselta yritykseltä, mikä herätti kiivaan keskustelun Kirkkonummella. Monet olivat sitä mieltä, että sosiaalilautakunnan pitäisi tukea oman alueen toimittajaa. Vähenevät ateriatoimitukset johtivat palvelukeskuksen talouden heikkenemiseen, mikä tulevaisuudessa saattoi johtaa koko toiminnan lakkaamiseen. Tappiot voitiin kuitenkin puolittaa, koska syksyn 1999 alusta kaksi yksityistä päiväkotia alkoi ostaa ateriansa palvelukeskukselta.

Säätiön hallitus haki alkoholijuomien anniskeluun B-oikeuksia ja sai helmikuussa 1998 oikeuden myydä alkoholia ruokasalissa. Käytön kerrottiin kuitenkin olevan vaatimatonta. Vuoden aikana alkoholia myytiin 4015 markalla. Alkoholin myynti lakkasi, kun kunta otti ateriapalvelut itselleen vuonna 2009.

Kun palveluasuntojen oheen rakennettiin yksi rakennus palvelukeskuksen viereen, ja se valmistui 2004, alettiin palvelukeskuksen keittiössä valmistaa ateriat myös palvelutalon asukkaille. Tämän jälkeen keittiö työskenteli seitsemän päivää viikossa ja valmistettujen aterioiden lukumäärä oli paljon yli 70 000. Syksyllä 2008 kunta päätti ottaa ateriapalvelut itselleen. Keittiöhenkilökunta siirtyi kunnan viranhaltijoiksi 1. maaliskuuta 2009.

Palvelukeskuksen ruokasalissa on noin 80 asiakaspaikkaa. Täällä tarjoillaan lounas päivittäin klo 11 ja 13 välillä

Paikka, jossa kokoontua

Yhdistykset, joiden toiminta suuntautui eläkeläisiin ja muihin erityisryhmiin, saivat kokoontua palvelukeskuksessa maksamatta vuokraa. Ensimmäisinä toimintakuukausina vuoden 1991 lopussa, voitiin todeta noin 70 päivätapaamista ja 19 kokoontumista illalla. Vuonna 1992 eläkeläis- ja vammaisyhdistykset kokoontuivat 77 kertaa talossa ja muut toimijat pitivät 62 kokousta. Seuraavina vuosina kokoontumisten lukumäärä kohosi vuosittain noin kahteensataan.

Vuonna 1993 keskimäärin 650–700 henkilöä kuukaudessa osallistui kokouksiin, jotka pidettiin palvelukeskuksessa. Vuonna 1995 voitiin todeta huomattavaa lisäystä palvelukeskuksen tilojen käytössä. 1997 pidettiin noin 270 kokousta ja 1999 oli lukumäärä noussut jo 331 kokoukseen. Eläkeläis-, -kansallisten ja veteraanijärjestöjen kokoontumisten lisäksi vuokrattiin tiloja usein kurssien, seminaarien, vuosikokousten ja juhlien järjestäjille, varsinkin iltaisin ja viikonloppuisin.

Säätiön vuosikertomuksessa 2002 mainitaan seuraavat yhdistykset:

Kyrkslätt krigsveteraner

Kirkkonummen rintamaveteraanit

Kirkkonummen – Siuntion eläkeläiset

Kirkkonummen kansalliset seniorit

Kirkkonummen eläkkeensaajat

Kyrkslätts Pensionärer

Norra Kyrkslätts pensionärer

Karjala-seura

Kirkkonummen invalidiyhdistys

Syöpäyhdistys

Diabeteskerho

Parkinson kerho

Osallistujamäärä vaihteli kokouksissa. Kirkkonummen eläkeläisten kuukausikokouksiin osallistui yleensä noin 100 henkilöä, ja esim. Kirkkonummen – Siuntion eläkeläisten tapaamisiin useita kertoja viikossa osallistui n. 30 henkilöä. Kaksi kertaa kuussa pidettäviin Karjala-seuran kokouksiin osallistui tavallisesti kymmenen jäsentä.

Kirkkonummen Rintamaveteraaneilla oli tavallisesti 30–40 jäsentä kuukausitapaamisissaan. Sauli Råman kertoo, että veteraanitapaamisten sosiaalinen tehtävä on tärkeä. Tavataan tuttuja, kahvitellaan, muistellaan menneitä ja pohditaan tulevaisuutta. Vuodesta 2019 yhdistykset ovat voineet tehdä tilavarauksensa sähköpostin kautta ja samalla saaneet kuittauksen että tila on varattu heille.

Kirkkonummen sotaveteraanien kuukausitapaamisessa lokakuussa 2016 veteraanit saivat vieraakseen kaksi asevelvollista Uudenmaan Prikaatista. Vasemmalta sotaveteraanit Johan Degerth, Helge Rehnström, Lars Sandberg, Fred Randström ja Sven Hallgren. Oikealla etualalla on sotaveteraanin leski Ragnhild Valkeapää. Kuva Henrik Helenius

Palvelukeskuksen tapaamisissa oli tapana olla mukana myös tekstitulkkaus. Siten kuulovammaiset saattoivat lukea valkokankaalta, mitä salissa puhuttiin. Tiedottaja Leo Puhakka ja kasi varusmiestä Uudenmaan Prikaatista kertoo tämän päivän sotavarustuksesta Sotaveteraanien kokouksessa lokakuussa 2016. Kuva Henrik Helenius

Henrik Nordell, Kirkkonummen sotaveteraanien puheenjohtaja, haastattelee kuukausitapaamisessa huhtikuussa 2018 entisiä pikkulottia Saga Erikssonia (vas.) ja Gunhild Malmströmiä (oik.) Kuva Kristian Lindfors

Kuva on otettu jouluaterialla 2007. Pöydän ääressä vasemmalta Mirjam Alanne, Evy Bergman, Leena Tuokko, Carita Erlin, Greta Rehnström ja Ritva Kjerin

Ryhmiin, jotka kokoontuvat säännöllisesti palvelukeskuksessa, kuuluvat niin kutsutut Senioriitat. Ryhmä koostuu eläkeläisrouvista, jotka ovat olleet kunnallishallinnon palveluksessa. Senioriitat pitivät ensimmäisen kokouksensa palvelukeskuksessa lokakuussa 2002. Vuodesta 2003 lähtien he ovat kokoontuneet säännöllisesti talon kabinetissa. Erityisesti palvelukeskuksen jouluateriasta on tullut heille traditio.

Toiminnanjohtaja

Palvelukeskuksen johtaja Raili Krogerus jätti tehtävänsä maaliskuussa 2001. Hänen seuraajakseen valittiin yksimielisesti Raija Keihänen-Ekstam 10. huhtikuuta 2001, nyt toiminnanjohtajan tittelillä. Västra Nylandin haastattelussa hän kertoo panostavansa kuntoutukseen, laajempaan ATK-tarjontaan ja parempaan yhteistyöhön kunnan kanssa.

Toiminnanjohtaja Raija Keihänen-Ekstam keskustelee Rune Svahnin kanssa yli 60- vuotiaiden miesten kuntoiluryhmässä

Palveluasunnot

Säätiö suunnitteli palveluasuntojen rakentamista palvelukeskuksen yhteyteen. Asuntoprojekti eteni, kun säätiö sai lupauksen aravarahoituksesta rakennukselle, jonka rakentamisen laskettiin maksavan 22 miljoonaa markkaa. Palveluasuntojen suunnittelu käynnistyi vuonna 2002. Hallituksen varapuheenjohtaja Guy Hindrén ja toiminnanjohtaja Raija Keihänen-Ekstam osallistuivat suunnittelukokouksiin. Projektin kokonaiskustannukset nousivat noin 4 miljoonaan euroon.

Määräpäivään mennessä helmikuun 27. 2004 asunnot valmistuivat. Lääninhallitus asetti asukkaiden enimmäismääräksi 47. Kun säätiön hallitus valitsi vuokralaiset taloon, se sai 84 hakemusta. Palveluasuntojen käyttöaste talossa on ollut suurta. Tavallisesti asuntojonossa on ollut noin 30 henkilöä.

Palveluasuntojen asukkaat saivat kaikki ateriansa palvelukeskuksessa. Palvelukeskuksen ja asuintalon yhdistävän katetun käytävän kautta voidaan kulkea rakennusten välillä. Asukkaiden hoivasta vastasi Med onen Hoitotiimi Oy, joka oli palkannut 24 henkilöä hoitotyöhön. Vuodesta 2009 lähtien kunta on huolehtinut hoivapalveluista.

Lasimestarit ry / Glasmästarna rf -yhdistys on valmistanut ja lahjoittanut lasimosaiikkiteoksen, joka on ripustettu ruokasalin viereiselle ikkunakäytävälle katseenvangitsijaksi ruokailijoille ja käytävällä liikkuville.

Tietotekniikkaa senioreille

Syksyllä 2002 järjestettiin palvelukeskuksessa ensimmäisen kerran internet-kurssi senioreille. Tuolloin Kirkkonummen Säästöpankkisäätiö oli lahjoittanut kaksi tietokonetta, joita seniorit saivat käyttää. Kiinnostus kurssille oli suurta. Samoin seuraavana vuonna, mutta jo vuonna 2005 mielenkiinto oli hiipunut. Palvelukeskuksessa oli tietokoneita, joita asiakkaat saivat vapaasti käyttää. Koska yhä useammalla seniorilla alkoi olla omia tietokoneita, keskuksen koneiden käyttö väheni. Vuonna 2005 yleisön käytössä oli ainoastaan yksi tietokone.

Päiväkeskustoiminta

Kun palvelukeskus sai kunnalta 30 000 markan tuen päiväkeskustoiminnalle, säätiön hallitus päätti kokouksessaan 30. heinäkuuta 2001 käynnistää päiväkeskustoiminnan ikäihmisille. Päiväkeskuksen ohjaajana toimi lähihoitaja Tony Häggblom. Asiakkaita olivat pääasiassa kotihoidon ja lähistön hoivapalveluiden asiakkaita. Toiminta sisälsi eri liikuntamuotoja. Muu harrastustoiminta oli vapaaehtoista. Keväisin järjestettiin kukka- ja vihannesmaa. Tiistaisin tekstiiliopettaja Kaja Lindberg osallistui ohjaajana päiväkeskuksen toimintaan. Päiväkeskustoiminta tuotettiin ostopalveluna kunnan

sosiaalitoimelle. Toukokuussa 2006 sosiaalilautakunta päätti, että se ei enää osta palvelukeskukselta palveluita, vaan toiminta jatkossa järjestetään kunnallisesti Masalassa.

Seniorit, jotka osallistuivat päiväkeskustoimintaan, tekivät retkiä ja harrastivat yhdessä liikuntaa. Perustettiin myös kasvimaa, jota vanhukset saivat itse hoitaa.

Kuntosali keskeisin toimintamuoto

Toimi

> *Kuntoutus liikunnan avulla on halpa lääke. Liikunta ryhmässä torjuu yksinäisyyttä ja lievittää masennusta.* Raija Keihänen – Ekstam

Toimi- projekti, joka piti sisällään ohjattua kuntoutusta ja ennaltaehkäisevää liikuntaa-senioriryhmille, käynnistyi v. 2006. Toimintaa tuki Raha-Automaattiyhdistys, joka myönsi rahoituksen projektille aina helmikuuhun 2009 saakka. Palvelukeskuksella oli aikaisemmin vain pieni huone kuntoutustoimintaa varten. Nyt saatettiin rakentaa 140 neliön suuruinen kuntosali ohjattua kuntoutusta varten. Keskuksen toiminnanjohtaja Raija Keihänen-Ekstam korosti, että kuntoutus liikunnan avulla on halpa lääke.

Toimi- projekti jatkui maaliskuusta 2009 kevääseen 2019 Kirkkonummen kunnan tuella. Kunta osti kuntoutuspalveluita palvelukeskukselta.

Toimi-projektin ohella useita muunkinlaisia kunto ja kuntoutusryhmiä aloitti palvelukeskuksessa,-mm. kuntotreenaus yli 60-vuotiaille miehille, veteraaneille, ja vaikeavammaisille henkilöille. Säätiö sai v. 2007 oikeuden järjestää kuntoutusta vammaisille ja solmi sopimuksen Kansaneläkelaitoksen kanssa. (KELA) Kun toiminta kilpailutettiin, palvelukeskus sai sopimuksen, joka oli voimassa vuoden 2019 loppuun, ja

sitä on sen jälkeen jatkettu vuoteen 2022. Ryhmät, jotka vahvistavat kehon tasapainon hallintaa sekä pilates ovat hyvin suosittuja.

Sotaveteraani Matti Santamala kokeilee kuntosalilla soutulaitetta Raimo Elonsalon opastuksella. Hän osallistui toimintaan vapaaehtoisena. Kuva Liisa Kosonen

Sotaveteraaneille palvelukeskus on järjestänyt ohjattua kuntoutusta. Vuonna 2010 Kirkkonummen Sanomat kirjoitti, että näiden miesten keski-ikä oli 86 vuotta.

Fysioterapeutti Pauliina Unkeri ohjaa tässä kuntoryhmää vuonna 2014. Kuva Hanni Nyqvist

Pilates-kuntoiluryhmät ovat olleet hyvin suosittuja. Fysioterapeutti Pauliina Unkeri suosittelee pilates harjoituksia erityisesti niille, jotka istuvat paljon ja joilla on lihasjäykkyyttä.

Tasapainotyynyä käytetään pilates harjoittelun yhteydessä Kuva Hanni Nyqvist

Vasemmalla treenaa Krister Malmström Michi Suzukin tarkkaillessa tilannetta. Kuva Liisa Kosonen

Äijä 60+-ryhmässä treenataan säännöllisesti fysioterapeutti Michi Suzukin johdolla. Hän tekee henkilökohtaisen harjoiteohjelman jokaiselle osallistujalle.

On tärkeää myös jutella kuulumisia treenauksen lomassa. Tässä juttelevat vasemmalta Martti Salomaa, Jouko Nilsson ja Kaarlo Pohjoispää. Kuva Liisa Kosonen

Kun palvelukeskus täytti 20 vuotta 2011, hallituksen varapuheenjohtaja Fredrik Malmsten sanoi, että Raili Krogeruksen aikana talossa oli kampaaja, vaihtoehtoterapeutti, jalkahoito, pesutupa ja ateriapalvelut. Kolme viimeksi mainittua ovat jäljellä. Oma kuntosali on nyt kaikkein keskeisin toimintamuoto. Sen me saimme, kun päiväkeskus muutti Masalaan.

Säätiön varapuheenjohtaja Fredrik Malmsten ja säätiön toiminnanjohtaja Raija Keihänen-Ekstam keskuksen 20-vuotisjuhlissa v. 2011 Kuva Liisa Kosonen

Palvelukeskuksen toiminnanjohtaja Raija Keihänen-Ekstam, joka itse juhli kymmenvuotisjuhlaa toiminnanjohtajana, kertoi, että taloa käyttää päivittäin noin 1000 henkilöä. *Rupeaa olemaan ahdasta eikä lisärakentamista ole luvassa. Tarvitsemme suuremman liikuntasalin ja enemmän kokoontumistilaa. Yhdistykset saavat nimittäin käyttää tiloja ilmaiseksi. Kunta hoitaa nykyään ateriapalvelut ja vaivalloisen kilpailuttamisen, mikä tekee meidän elämämme helpommaksi. Toimintaan osallistuu myös vapaaehtoisia, jotka auttavat eri tavoin. He* ulkoilevat *esim. vanhusten kanssa.*

***Palvelukeskuksen* 20-vuotisjuhlassa viihdytti iloinen Ranja Siikasaari perheorkesterinsa kanssa. Vasemmalta Ranja, Ari, Erik ja Hannu-Pekka Siikasaari pianossa. Kuva Liisa Kosonen**

Avustuksen maksajasta vuokralaiseksi

Kirkkonummen kunta maksoi aikaisemmin toimintatukea säätiölle palvelukeskusta varten, mutta lainmuutos aiheutti sen, että kuntia kiellettiin maksamasta toiminta-avustuksia säätiöille, mikä ajoi säätiön hyvin kriittiseen tilanteeseen. Koko toiminta oli uhattuna, kun kunta ei enää vuoden 2014 alusta voinut maksaa tukea säätiölle. Täytyi löytyä uusia ratkaisuja. Neuvottelujen jälkeen kunta ja säätiö solmivat sopimuksen v. 2014 alussa, että kunta maksaa vuokraa säätiölle maaliskuun ensimmäisestä päivästä elokuun 31. päivään.

Vielä, kun vuokrasopimus oli voimassa, kunta ja säätiö jatkoivat palvelukeskuksen tulevaisuuden käsittelyä. Säätiön hallitus painotti, että säätiö haluaa jatkaa itsenäisenä toimijana ja palveluntuottajana sekä myös, että ne järjestöt, jotka aikaisemmin olivat pitäneet kokouksiaan talossa, voisivat tehdä niin jatkossakin korvauksetta.

Palvelukeskussäätiö ja Kirkkonummen kunta solmivat myöhemmin neuvottelujen jälkeen vuokrasopimuksen, joka oli voimassa vuoden 2016 loppuun. Sopimuksen mukaan kunta vuokrasi henkilökunnan tilat säätiön asuintalossa, keittiön, ruokasalin ja kabinetin palvelukeskuksessa. Sopimuksen mukaan eläkeläisjärjestöt saattoivat pitää kokouksensa samoin ehdoin kuin aiemmin. Vuokrasopimusta jatkettiin 2017 olemaan voimassa toistaiseksi.

Koko toiminta olisi saattanut lakata, jos vuokrasopimusta ei olisi saavutettu. Siitä pitäen säätiö on, täyttänyt tarkoitustaan tarjoamalla asumispalveluita ja kuntoutustoimintaa, järjestämällä liikuntaryhmiä sekä ylläpitämällä kuntosalia. Kunta osti säätiön palveluita ja vastasi palveluasuntojen asukkaiden hoivasta.

Joulukuussa 2017 säätiöstä tuli osa Kirkkonummen kuntakonsernia. Säätiö noudattaa sen mukaisesti kunnan hallintosääntöä. Säätiö sidottiin vahvemmin Kirkkonummen kuntaan ja sen täytyy noudattaa useampia sääntöjä kuin aikaisemmin. Siitä koitui aiempaa monipuolisemmat vaatimukset kirjanpidolle, esityslistoille ja pöytäkirjoille ynnä koko päätöksentekoprosessille. Vuokrasopimus kunnan ja säätiön välillä uudistettiin v. 2020.

Toimitusjohtaja

Kesäkuun 1. päivänä 2018 Raija Keihänen-Ekstam jäi eläkkeelle. Hän oli tuolloin ollut virassaan palvelukeskuksessa 17 vuotta. Hänen seuraajansa on insinööri Lasse Männikkö, joka myös on koulutettu isännöitsijä. Uuden toimitusjohtajan myötä säätiö siirtyi digiaikaan.

Tj. Lasse Männikkö. Tässä yhdessä Säätiön fysioterapeuttien kanssa, Sarah Peltonen, Christa Sågbom, Piia Mäkelä

Säätiön hallituksen puheenjohtaja Ulrika Sjöholm on iloinen, että säätiöllä on nyt toimitusjohtaja, joka on teknisesti osaava ja Sjöholm korostaa, että talon teknistä puolta ja hallintoa ei koskaan ole hoidettu niin

hyvin kuin nyt. *Kun uusi asukkaiden hälytysjärjestelmä otettiin käyttöön, kaikki sujui erittäin jouhevasti, koska Lassen ammattitaito on niin mahtavaa.*

Covid 19 Toisenlainen aika

Vuodesta 2020 tuli toisenlainen vuosi. Vuoden alussa toiminta oli täydessä vauhdissa, mutta maaliskuun 13. päivänä 2020 täytyi koro*naepidemian takia ryhtyä huomattaviin rajoituksiin.* Ainoastaan kuntosalilla toiminta saattoi jatkua*, k*un kävijämäärää rajoitettiin ja otettiin käyttöön *tiukat* turvallisuustoimenpiteet lopuksi kevätkautta. Syyskaudella 2020 toiminta jatkui, ja useita terveysturvallisia toimenpiteitä otettiin käyttöön. Muun muassa pienennettiin kuntojumpparyhmien osallistujamääriä niin, että aikaisempi 16 osallistujaa vähennettiin 11:een. Ohjaajat ja osallistujat käyttivät maskeja. Pukuhuoneissa oli kerrallaan vai osa ryhmästä.

Pääkaupunkiseudun epidemiatilanteen huonontuessa lopetettiin kuntoutusryhmät syyskaudella aikaisemmin kuin oli laskettu. Palvelutalon asukkaille järjestettiin musiikkiterapiaa ja tuolijumppaa, mutta valitettavasti sitä ei voitu tehdä kovinkaan monta kertaa. Kevätkaudella 2021 liikuntaryhmät käynnistyivät taas mutta ne jouduttiin keskeyttämään maaliskuussa. Syyskaudelle 2021 käynnistettiin taas yli kymmenen ryhmää mutta rajoitetulla osallistujamäärällä.

Palvelukeskus 30 vuotta

Lokakuun 1. päivänä 2021 on kulunut 30 vuotta siitä, kun palvelukeskus aloitti toimintansa. Monta vuotta ateriapalvelut olivat tärkein toimintamuoto. Se merkitys kasvoi, kun palveluasunnot oli rakennettu 2004. Viisi vuotta sen jälkeen Kirkkonummen kunta otti ateriapalvelut hoitaakseen.

Alusta asti palvelukeskus on ollut tärkeä kokoontumispaikka mm. eläkeläis- ja veteraaniyhdistyksille, mutta myös muille tekijöille talo on ollut tärkeä kokoontumispaikka kokouksille, kursseille, juhlille ja seminaareille.

Palvelukeskuksen oma toiminta oli aluksi joukko erilaisia liikunta- ja harrastuskursseja, taidekursseja ja mm. väittely- ja keskusteluryhmiä. Ajan myötä tarjontaa on karsittu ja tänään toiminta keskittyy asumispalveluihin ja kuntoutustoimintaan, järjestetään liikuntaryhmiä ja ylläpidetään kuntosalia. Liikunta ja kuntoutus sekä rakennusten hyvässä kunnossa pitäminen ovat tämän päivän tärkein toiminta.

Talous on ajoittain ollut ongelmallista, toiminta on jopa ollut joskus uhattunakin. Nykyään sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistus on tulevaisuuden haaste, sillä emme tiedä, kuinka uudistus tulee vaikuttamaan säätiön toimintaan. Tuleva uusi Säätiön hallitus, joka valitaan syksyllä 2021, saa ottaa sen haasteen vastaan

Teksti:
Sigbritt Backman

Käännös:
Päivi Kujasalo

Lähteet:
Kunnanvaltuuston pöytäkirjat 22.3.1980, 25.6.1987, 29.9.1988, 30.8.1990
Kunnanhallituksen pöytäkirjat 15.2.1988, 19.9.1988
Kirkkonummen toimintakertomus 1988
Kirkkonummen Vanhusten Palvelukeskuksen säätiön – Stiftelsen Kyrkslätts Servicecentral för åldringar toimintakertomukset 1991–1998 Kirkkonummen Palvelukeskussäätiön – Stiftelsen för Kyrkslätts Servicecentral toimintakertomukset 1999, 2002–2020
Artikkeleita Kirkkonummen Sanomista ja Västra Nylandista

Suulliset lähteet – haastattelut
Ritva Kjerin
Henrik Nordell
Päivi Kujasalo
Lasse Männikkö

Sähköposti
Ulrika Sjöholm

Kiitos Kirkkonummen Sanomille valokuvista